

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Stev. 96.

V Ljubljani v sredo, 25. junija 1884.

Tečaj I.

Slovanski zastopniki v ister- skem deželnem zboru.

Vsakemu Slovincu so sigurno še v živem spominu sramotni prizori, kateri so se lansko leto vršili v poreški deželni sobani, nadaljevalje se potem na ulicah italijanskega mesteca. Slovanski zastopniki niti govoriti niso smeli v svojem jeziku; ostentativno ostavila je italijanska večina dvorano, ker se je en poslanec drznil govoriti v materinščini, galerijsko občinstvo je sikalo in kričalo, brez vsakega pravnega povoda so se razveljavili mandati treh deželnih poslancev, in žrtve tega strankarskega nasilstva bile so potem še surovo napadene in žaljene od poulične druhali.

Letos se je to vsaj deloma na bolje obrnilo. Pri dopolnilnih volitvah prodrli so narodni kandidati jednoglasno, ves volilni akt vršil se je v tako vzglednem redu, da niti oni famozni protest, katerega so nekateri volilni možje italijanske stranke bili uložili, ni mogel navesti niti najmanjše protizakonitosti — in glej čuda! po poreški deželni sobani se dandanes razlegajo hrvatski in slovenski glasovi, italijanska večina jih prenaša, njeni zastopniki ostajajo na svojih sedežih, ježno sicer in s kislim obrazom glasno se pogovarjajo med seboj, in celo galerije dosedaj mirujejo ter ne motijo drzovitih slovanskih zastopnikov.

Ne znamo, kateri skrivni nagibi da so napotili poreške Italijane k drugačeni svoji taktiki. Baje je bila dobro poučena dunajska „N. fr. Presse“, katera v svoji nedeljski številki jadikuje, da ves ta prevrat ni zakrivil nikdo drugi nego ministerstva predsednik sam. Grof Taaffe se je namreč, ako smemo verjeti priči iz nasprotnega tabora, zagrozil, da bode razpustil poreški deželni zbor, kakor hitro se ondi ponovno jezikovni prepri med italijansko večino in slovansko manjino. In to je vplivalo, razpust deželnega zbora italijanski stranki iz lahko umljivih uzrokov nikakor ni bil po godu — in posledica je bila sedanje vsaj relativno mirno obnašanje isterskih Italijanov.

Toliko so tedaj dosegli slovenski poslanci v Poreču, da jim nikdo več ne odreka pravice, v parlamentnem poslovanju posluževati se materinega jezika. Toda prekanjeni Italijani izumili so novo zvijačo ter po ovinkih hočejo sedaj doseči, kar se jim je lani ponesrečilo s surovo silo. Imenom italijanske večine vzdignil se je namreč deželni glavarja namestnik, dr. Amoroso, ter je po hrvatskem govoru poslanca Spinčiča oddal sledečo izjavo: „Ozira se na to, da je opravični jezik v deželnem zboru izključno italijanski, izjavlja večina, da sicer ne bode zabranila čestitim poslancem s slovanske strani, poslužiti se drugzega narečja, da pa v tem slučaju ne bode mogla na znanje vzeti njih govorov ter se razgovarjati o njih nasvetih.“

Namen italijanske večine v isterskem deželnem zboru je tedaj po polnem prozoren! To je pravo „Boycottizovanje“, iz sramotno zamotanih agrarnih razmer zelenega Erina prenešeno v parlamentno gibanje poreške deželne sobane. Z zaničljivim preziranjem namerava italijanska večina preplašiti „teste dure“ slovanskih zastopnikov, staviti jih hoče pred alternativo, da propadejo z vsemi svojimi in svojih volilcev željami, da ničesar ne dosežejo na korist svojim ubožnim volilnim okrajem, — ali pa da se izneverijo svojemu načelu ter se odpovedo prirojenemu pravu, rabiti materni jezik tudi v javnem življenju.

Ne treba dokazov, da je postopanje poreške večine v vsakem oziru neutemeljeno, krivično. Nobena določba deželnega reda, noben paragraf pravnega reda ne proglašata italijanščine, ki jo govori manjšina v deželi, jedino veljavni jezikom za deželnozborsko posvetovanje. In če bi se danes zljubilo vročevrtnemu italijanskemu chauvinizmu, izumiti tako določbo, vendar ne bi nikdar mogla obveljati, ker je v flagrantnem protislovju s členom XIXim temeljnega zakona, ki varuje polno ravnopravnost vsem jezikom, kateri se rabijo v dotični deželi. In kedo se upa trditi, da hrvaščina, v koji po zadnjem ljudskem števljenju med seboj občeje 121732 isterskih

Hrvatov, da slovenščina, katero v Istri govori 43 004 Slovencev, dočim je Italijanov in poitalijančenega življa vsega skup v deželi le 114 291 oseb, niste deželna jezika, „eine landesübliche Sprache“? Ako v Poreču italijanski prenapeteži nečejo poslušati slovanskih svojih tovarišev, kaj bi se potem moralo goditi po vseh deželnih zborskih polyglotne naše države, od českega pričenši, doli do dalmatinskega, v katerem se poslanci italijanske narodnosti vendar svobodno poslužujejo svojega jezika, dazi zastopajo komaj 6 odstotkov dalmatinskega prebivalstva?

A morda nam bode kedo ugovarjal, da italijanska večina v istini ni toliko zmožna slovanskih narečij, da bi razumeti mogla slovanske govore in nasvete, stavljene v tem jeziku. Toda tudi ta izgovor je prazen! Vsaj ne obstoji isterski deželni zbor iz samih zasebnikov, kateri nimajo čisto nič posla z javnim življenjem. Večidel zastopani so baje tudi med njegovo večino odvetniki, veleposelniki, trgovci itd., in vsi ti so uže po svojih opravkih primorani, občevati s kmetskim prebivalstvom — in to je po vsej deželi slovansko, hrvatsko ali slovensko — ter posluževati se kolikor toliko njegovega narečja. Z jezikovnim neznanjem se tedaj izgovarjati ne morejo, sicer pa jim tako jalov izgovor nikakor ne bi mogel koristiti, kajti nikdo ne more zahtevati, da bi njemu in njegovi nevednosti na ljubo kedo odstopiti hotel v javnosti od svojega postavnega prava.

To je vse tako jasno, vzgledov po drugih deželnih zastopih imamo v toliki meri, da bodejo sigurno tudi italijanski prenapeteži v Poreču kmalu še bolj odjenjali. Slovanski poslanci naj vztrajajo v svojem mirnem a doslednem potezanju za jezikovne pravice, prešinjani prepričanja, da, varovaje svoje narodno pravo, ob enem varujejo tudi avstrijsko državno idejo na isterskem poluotoku!

Listek.

Revni otroci.

Ruski spisal K. Maksimov, poslovenil K. Štrekelj.

I.

Septembarskega dne, o mraku, igra se v nekem parku ruske stolice gruča revnih otrok. Petero ljudi je: štirje dečki in ena deklica. Vsi so odeti v revne cunje, na pol so bosi, zamazani, slabotni, blede. Dva bolj odrasla dečka zabavata se s tem, da s hrasta, ki stoji na samem sredi okroglega, širokega prostora, klatita želod s porumenelim listjem vred, kar ga je ostalo še gori. Pri tem si pomagata z debelimi, kratkimi palicami, katere mečeta med hrastove veje. Žolto, zobčasto listje pa kupoma pada na nje in na zemljo, ki je od listja vsa pokrita. Kader pa zleti jeden želod ali dva z listjem vred na tla, vržejo se vsi otroci s krikom nanj, drug tolče drugega in drug obdeluje drugega s pestmi. V strani stojita dva kléna z blede-rumenimi, skoraj

prozornimi, širokimi listi, kateri se ravno ravno sedaj pozdevajo zlatasti, ker padajo na nje žarki večerne zarije. Igrajoč muzgajo dečki slaščice in glodajo kolače, katere so si nakupili tam blizu. Dasi je trgovec pozorno pazil na te kupce, posrečilo se je vendar jednemu, ukrasti kolač in neopaženemu spraviti ga v nedrje. Deklica se ne vdeležuje njih iger; ona stoji na strani in nasladno sesa svojo slaščico. Stara je dvanajst let; poteze njene obraza so prijetne, ravne; oči ima temnosive, pomenljive. Zdaj pa zdaj se posmeje in pokaže dve vrsti belih, gladkih zob. Glavo ima pokrito s staro, rumeno ruto iz pavole; na plečih pa ima — raztrgano, veliko, široko, nezapeto jopo. Ko prihaja po drevoredu kak sprehajalec, spuščajo se vsi otroci kupoma k njemu, hodijo za njim in žalostno prosijo: „Gospod, predobri gospod, dajte mi, da si kupim kruha, lačen sem!“ Milostinjo, katero dobivajo „za vse“, razdelé si takoj med sabo. Ko se naposled naveličajo svoje zabave, sedejo vsi na klop, ne daleč od hrasta.

— Pojmo krast!... ta predlog stavi na enkrat jeden izmed njih, ki je imel štrleče,

steklene oči, nizko čelo in smešno črepinjo. Taisti je bil tudi trgovcu izmuznil kolač. — Prilika je jako lepa... Če ne prodaš, dobiček imaš vse eno!...

Tovariši osuplo pogledajo nanj, kakor bi bil kaj nezasižanega povedal, ter se zamislijo.

— Pa če zasačijo? z dvomom odvrne temu predlogu črn deček, z malimi očmi, ter si dene roke za vrat.

— Zasačijo!... zavrne prvi. — Treba je ravnati tako, da ne zasačijo!... Glej, jaz sem včeraj izmaknil steklenico piva — kar tako!

— Kako? vpraša nekoliko glasov ob enem.

— No, vozniku!... Stojim vam pri gostilni... pridem od strani, zgrabim in potegnem!... Ej, jaz uže znam! Pivo sem izpil, steklenico pa sem prodal za tri kopejke...

Cinizem tovariševih besed spravi vse ob enem na noge in počno se razhajati na razne strani. Čisto nebo se je bilo stemnilo in zrak postajal je zmerom hladnejši.

— Pojdiva, pravi sestri kodrast deček z velikimi očmi in dolgimi trepalnicami.

Povodenj na Gališkem.

Letošno poletje je skozi izredno. Okolo poletnega solčnega obratišča temperatura, katero smo sicer vajeni meseca oktobra, ne prestando jesensko deževje, uničujoče bogato letino — in nobene nade, da bi se vreme kmalu obrnilo na bolje! Obupno gleda kmetovalec sive oblake, iz kojih se mu vsipa s strahovito enakoličnostjo dan za dnevom nepotrebna izpodnebna moča, reke in potoki naraščajo, preplujejo nizko bregovje ter narejajo obilo škode v nekaterih dolinah in klanjah. Milovanja vreden je poljedelec ob dolnji Krki, ob Mirni in Račni, v čérkniški in planinski dolini. Toda vremenske neizgode, katere tarejo našega kmeta, se niti od daleč ne dajo primerjati velikanski nesreči, katera je te dni zadela plodovito Galicijo. Kraljestvo gališko je dobro močeno od premnogih rek, katere se s pobočja Karpat proti severju in vzhodu izlivajo. In vse te reke, v prvi vrsti vodnata Visla in Dnestr, prestopile so svoje bregove ter spremenile obširne in rodovitne pokrajine v velika jezera. Posebno hudo je divjala Visla. Staročastno krakovsko mesto, stolnica Jagelonov, je večidel pod vodo; vse vasi v okolici so oškodovane, deloma uničene od razburjenega elementa, vsa letina je pokončana, živina uničena, celó precej ljudij poginilo je v grozovitih valovih — velik del Galicije je danes prava podoba obupnosti in bēde!

Kaj storiti nasproti velikanski nesreči, katera je vdarila sorodne nam Poljake in Maloruse v gališkem kraljestvu? Zopet se ponuja lepa prilika, dokazati ono milosrčnost, s katero se od nekdanj odlikuje avstrijsko prebivalstvo. Cesar sam, prvi dobrotnik v razprostranem cesarstvu, dal je iz privatne blagajne izdatno podporo, osem tisoč goldinarjev stradajočim siromakom. Povsod po Galiciji nabirajo se mili darovi in v prvi vrsti se v tem oziru skaže poljsko plemstvo s hvalevredno radodarnostjo. Grof Artur Potocki dal je 3000 gld., bogati veleposestnik Orlovski 1000 rubljev, grof Badeni 500 gld. itd. Tudi občinski zastopi niso rok križem držali, tako je krakovska občina volila v podporo 1500 gld. Od velikih denarnih zavodov priskočila je deželna banka z izdatnim doneskom 4000 gld., in ker so je po vsej deželi pričelo nabiranje milodarov, katero se bode sigurno posnemalo tudi po drugih kronovinah, je nada opravičena, da se bode kolosalna škoda vsaj deloma pokrila na ta način.

Toda te velikodušne podpore olajšale bodo sicer splošno bēdo za trenutek, ali ovirale ne bodo, da se jednake katastrofe zopet ponovijo z vsemi žalostnimi posledicami. Za to treba, da se poprime državni zbor te stvari ter da prične z urejenjem plovnih rek. Istina je, da bode to stalo mnogo stroškov, ali s tem, da se brzda sovražni element, da se prometu

odpró nove ter najcenejše poti, da se stalno prepreči opustošenje polja, bodejo se tudi ti stroški več nego pokrili. Postali bodo produktivni in teh se ne straši noben razumen gospodar.

In kaj pri nas na Slovenskem, zlasti na Kranjskem? Takih rek, katere so plovne ter za koje ima skrbeti država, pri nas, ako abstrahujemo od Save in Drave, nimamo. Vendar nam nekatere reke — navajamo tú v prvi vrsti Krko v spodnjem teku — leto za letom škodujejo z rednimi povodnji. Kedor se hoče prepričati o hudih udarcih, s katerimi potuhnjena Krka zadeva posebno kostanjeviški okraj, naj se potruži baš sedaj v kostanjeviško okolico in prepričal se bode o nujni potrebi, da se kmalu kaj stori v tej zadevi. Poklicani faktor v tej zadevi je deželni zbor. Uže pred leti je sklenil, deželnega inženirja poslati v te pokrajine, da se informira o možnosti ter o nasledkih tega projekta. Sklep se nikdar ni izvršil; naj se tedaj zbornica z nova loti tega važnega predmeta, prebivalstvo samo snuje naj vodne zadrage, in z deželno in državno pomočjo bode se gotovo tudi kaj dalo storiti za reguliranje naših rek, kakor se bode to zgodilo na Gališkem vsled zadnjih velikih povodenj.

Iz deželnih zborov.

Isterski deželni zbor je imel 18. junija svojo četrto sejo v Poreču. Na dnevnem redu je bila prošnja občanov iz Lanišča, da bi se ločili od bužetske občine in ustanovili lastno občino. O tem predlogu je govoril poslanec Spinčič v hrvatskem jeziku in toplo priporočal omenjeno prošnjo. Konečno je v italijanskem jeziku prečital še jedenkrat motivacijo in predlog ter ju izročil predsedniku. Deželnega glavarja namestnik, dr. Amoroso, izjavil je potem, da je italijanska večina potrpežljivo poslušala slovanski govor in ga ni zabranila; vendar je mnenja, da bi se moralo govoriti italijanski; večina se ne bode ozirala na razprave, koje se bodo vršile v slovanskem jeziku. V tem smislu se je potem tudi sprejel predlog in se zavrgla omenjena prošnja. — V imeni šolskega odseka poročata Spinčič in dr. Scampichio v italijanskem jeziku o raznih prošnjah, kar se vse brez debate sprejme. — Prihodnja seja je bila v petek.

Goriški deželni zbor je imel 17. t. m. tretjo sejo. Poslanec Kocijančič je poročal o proračunu za l. 1885 gledé stipendijske zaloge, Gasser o proračunu deželno-občinske zaloge, Tonkli o proračunu glavne zaloge za uboge. Potem se rešijo razne prošnje za podaljšanje pokojnine in uživanje dosedanje letne podpore in subvencije šole za izdelovanje čipek v Dolnji Otlici. Ko je bil dnevni red končan, razdelilo se je povabilo za prihodnjo sejo in naznanil njen dnevni red.

hiše, postavljene na kamenito podlago. Okna tej hiši so mrklo razsvetljena od luči, znotraj gorečih. Na dvoru srečata otroka žensko sē zaspanim, odurnim obrazom in rudečimi očmi.

— O, to ste vi, reve! reče ona in postane. — Povejte teti, kaj neki misli z — denarjem! . . . Katerega pa imamo uže danes! . . . Kaj pač počenja! . . .

Otroka švigneta k stopnicam, zdrkneta doli po njih in stopita v nizko sobo.

II.

Soba, v katero prideta brat in sestra, je slabo razsvetljena od male svetilnice iz pločevine, ki visi na steni poleg zakajene ruske peči; plamen v tej svetilnici je nizek; stene so črne, zrak smraden; po tleh so razmetane deske: spomladi in jeseni prihaja namreč voda iz zemlje — in ravno zato so te deske tukaj. Na nizkem oknu, ki ni z ničemur zavešeno, — saj tega tudi treba ni, ker so stekla tako zamazana, da ni prav nič videti skozi, — na oknu stojé steklenice, poliči, kozarci in kozarčki za žganje; na mizi se valja kruh in ležé krožniki z nepojedeno redkvo in slaniki; na ploči pred pečjo stoji črn kotlič za kavo

Iz trgovinske zbornice ljubljanske.

Poročilo g. Luckmanna se je v zadnji seji sprejelo z živo pohvalo, potem se je nadaljeval dnevni red.

V. Gosp. V. Petričič poroča o vprašanji, naj bi se li ne izdala naredba, s katero bi se v smislu zakona z dne 23. junija 1881, drž. zak. št. 62, prepovedalo onim trgovcem, kateri imajo pravico samo tržiti z žganimi opojnimi tekočinami, imeti v zalogi v svojih prodajalnicah žgane opojne pijače v nezamašenih sodcih in nezapečatenih steklenicah.

Dunajska žganjarska zadruga je med drugim c. kr. finančno ministerstvo prosila, naj bi se nadzirajočim osebam zaukazalo, da uže tedaj smatrajo za prikrajšanje posebne pristojbine, katera se mora plačevati za točarenje žganih opojnih pijač, če se dobijo odprte posode z žganimi opojnimi pijačami v prodajalnicah podrobnih prodajalcev, prodajalcev mešanega blaga, branjevcev itd. Češ, če smejo trgovci, kateri imajo samo pravico tržiti z žganimi opojnimi pijačami, imeti v svojih prodajalnicah odprte posode z žganimi opojnimi pijačami, se gotovo s tem pospešuje neopravičeno točenje na drobno; nastane toraj vprašanje, če bi ne bilo umestno, da udeleženi ministerstvu izdaste naredbo, s katero bi se vsem trgovcem, kateri imajo le pravico tržiti z žganimi opojnimi pijačami, prepovedalo pod ostro kaznijo, da ne smejo v svojih, občinstvu pristopnih prodajalnicah hraniti žganih opojnih pijač v nezamašenih sodcih, t. j. tako zamašenih, kakor je v trgovanji navadno, in v nezapečatenih steklenicah. Dalje nastaje tudi vprašanje, bi se li ta prepoved ne raztegnila tudi na ona prostorišča, katera so v neposrednji zvezi s prodajalnico. Cesarska kraljevska deželna vlada se obrača do zbornice, naj izrazi o gorenjem vprašanji svoje mnenje.

V tem slučaju izdal bi se ukaz, kateri bi omejeval trgovino z žganimi opojnimi pijačami, kar pa po mnenji odsekov nikakor ni priporočljivo, kajti zakon z dne 23. junija 1881, drž. zak. št. 62, pač ne potrebuje poostitve. Po omenjenega zakona § 2. je točenje in podrobno prodajanje žganih opojnih pijač, kakor tudi trgovanje z istimi, kadar se trgovina ta vrši v zaprtih posodah, držeti samo po jeden liter ali po manj, podvrženo posebni davščini. Po §§ 3. in 4. je dosega dopustila navezana na pogoje, po §§ 8. in 17. so za prestopke postavljene občutljive kazni. Po mnenji odseka skrbi dosti zakon, da se trgovci odvračajo od nezakonite uporabe obrtnih pravic, in to tembolj, ker bi se tak prestopek zakona, če bi v to poklicane osebe natanko čuvale, le redkoma dogodil. Nikakor se odsek ne more soglašati s tem, da bi se onim trgovcem, kateri smejo sami tržiti z žganimi opojnimi pijačami, nalagale še druge neprilike s tem, da se jim prepove, da ne smejo v prodajalnicah,

sē zelenimi sledovi médnega okisa. Na drveni, nebarvani postelji, ki stoji v kotu pri peči, leži ženska z dečkom. — Otroka torej vstopita in pozorno gresta po deskah, da ne bi vzbudila tete, slečeta se in sedeta za mizo; ali bojita se dotakniti skled, ki ležé pred njima in s katerimi so se ravnokar gostile podgane; te so zbežale raz mizo na razne strani, ko sta se bila otroka prikazala. Deset minut preide in otroka dremotno pričakujeta, da se teta zbudi. Ne za dolgo se ta na postelji stegne, zazeha na vso sobo ter vstane. To vam je ženska kakih petinštiridesetih let, z razoranim, topim obrazom in širokimi usti, malimi očmi in dolgimi, na konci ostrimi ušesi, ki jej štrlé kvišku; na njej je pisana zakrpana obleka iz katuna.

— Koliko? praša ona in zazeva.

— Petinštirideset! . . . odgovori deček boječe ter polaga denar na mizo.

Takisto naredi po njegovem vzgledu tudi deklica.

— Vsega vkupe petinštirideset! . . . Vtājila sta! . . . reče strogo teta. — Nič se ne trudita, samo pohajata! . . .

Ta stopi za njim po drevoredu ter se zavije v svojo jopo.

— Koliko imaš ti? praša po poti brata.

— Petinštirideset! . . .

— Pojdi! Saj je uže prej bilo petdeset, zdaj pa le — petinštirideset! . . .

— Tudi prej je bilo petinštirideset! . . . Ná kolač! . . . reče brat nekoliko srdito in prične skokoma bežati.

Deklica vzame kolač ter zdirja za njim v skok, drsaje po tleh z velikimi črevlji, iz katerih so gledali goli palci. Ko prideta iz parka, prehodita nekoliko ulic, kjer so se po hišah uže blisketale luči ter so prižigalci užigali svetilnice in letali z lestvijo na ramenih od ene do druge. Otroka spustita se za enim teh prižigalcev, ustavljata se pod svetilnicami in gledata, kako jih on zažiga; potem si paseta oči na rečeh, ki so razpostavljene v živo osvetljenih oknih prodajalnic za jedi, govorita, kako bi bilo dobro, poskušati to in ono teh stvari, ki so njuni mošni po polnem nedosežne. Naposled se obrneta v samotno, blatno ulico, katera je imela za pešce drven tlak namesto kamenitega, in zavijeta v vrata stare, lesene

ali še celó v prostorih s temi v neposrednji zvezi, imeti v zalogi žgane opojne pijače v nezamašenih sodcih ali nezapečatenih steklenicah. S tako naredbo bi se le oviral promet in bi se še nikakor gotovo ne doseglo, da bi se vendar ne prestopal ukaz. Odsek torej stavi predlog:

Slavna zbornica naj se izreče proti izdavi dalnje naredbe, katera bi omejevala trgovino z žganimi opojnimi pijačami.

Ta predlog se je jednoglasno vzprejel.

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

V goriškem deželnem zboru poročal je dr. Abram v imenu deželnega odbora o podpori v korist pogozdenja Krasa. O znesku te podpore vnela se je precej živahna debata. Poslanec Povše je predložil, da se v svrhu pogozdenja Krasa dovoli ves preostatek gozdarsko-kulturne zaklade za leto 1885. Predlog odstopil se je finančnemu odseku v pres.

Hrvatski sabor dovršil je včeraj generalno debato o proračunu. V teku debate zavračal je Miškatovič surove napade opozicije ter izjavil, da narodna stranka vkljub vsem napadom vztraja na temelji nagodbe in obstoječih zakonov. Starčevićjanci segali so govorniku prav razgljivo v besedo; posebno David Starčević posluževal se je surovih in razgljivih izrazov, radi česar ga je predsednik pozval k redu. Starčević izjavlja, da ne sprejme predsednikove graje. Sedaj nastal je buren prizor. Poslanci zapusté svoja mesta in seja se je prenehala za pet minut. Po tem prestanku nadaljeval je Miškatovič svoj govor ter priporočal, da se o proračunu preide v specialno debato. Njegov predlog se je sprejel. — Klub narodne stranke in srbski klub obdržavala sta seja, v katerih se je posvetovalo o daljnem postopanju proti Starčeviću. Podpredsednik sabora, dr. Šram, odrekel se je vsled Starčevićevega škandaloznega postopanja podpredsedniški časti.

Ker je vsled kolere v Toulonu nastala velika nevarnost tudi za avstrijske luke, obdržavala se je včeraj na Dunaji seja najvišjega zdravstvenega sveta, v kateri se je pretesalo, kako se ima nevarna kuga odvrniti od naših primorskih pokrajin. Uže prihodnje dni ustanovila se bode karantena v vseh avstrijskih lukah.

Tuje dežele.

Iz Francoske prihajajo slabe vesti. Kolera pojavila se je v Toulonu. Dne 14. t. m. umrla je jedna oseba na sumljivi bolezní, no ker je bil slučaj po polnem osamljen, ni vzbudil pozornosti širjih krogov. Kmalu pa se je sumljiva bolezen pojavljala bolj pogosto, in potem se le so zdravniki konstatirali, da je to kolera.

Otroka molčita.

— Le poglejta me! . . . Da mi menj od šestdeset ne prineseta! . . . To je bilo poslednji krat! . . .

— Ne dajajo! . . . odgovori deček z nemirnim glasom.

— Ali ne znaš prositi? . . . Naučila te bom! . . . Zakaj pa drugi dobivajo po rublju! . . . Prokleti snežeži: kruh jesti zastoj, to znata! . . . Na ulico vaju zapodim — potem se uže navadita! . . . Da vaju jaz nisem vzela k sebi in ogrela — zmrznila bi bila in poginila od lakoti! in vi dva tako vračata! . . . Plačati je treba stanovanje, kako pač bom plačala? . . .

Zarudela je od jeze, zamislila se nekoliko in brezmišljeno uprla svoje oči v mizo; potem vzame iz žepa sreberni denar, vrže ga dečku in reče: „Teci!“ Deček vzame denar, zagradi polič z okna in steče v sami srajci, kakor bi se bal zamuditi. Teta sede na eno minuto, potem vstane in začne pripravljati ogenj, da bo kuhala kavo. Deček prinese žganje, postavi je na mizo in sede strani. Jelóve treske zapokajo v zublju in mečejo iskro na okrog, katere

Pretečeni petek umrli ste dve osebi, v soboto štiri, v nedeljo uže deset, po drugih poročilih celó 13 ljudi. Današnji telegrami poročajo, da je zopet umrlo pet oseb. Ni dvojbe, da je Francosko obiskal strašen gost, kateri je lani v Egiptu zahteval toliko žrtev. Francoska vlada sicer stori vse, kar je mogoče, da se zatre nevarna bolezen, a vsakako bodo morale tudi ostale vlade storiti potrebne korake, da se zapreči razširjenje kuge. Posebno Trst, ki ima mnogo prometa z južno Francosko, je v veliki nevarnosti.

Odločilne parlamentarne obravnave gledé francosko-angleške konvencije pričakujejo se v Parizu in Londonu koncem tega tedna. Gladstone izjavil je včeraj v parlamentu, da bode dal ostavko, ako parlament ne odobri pogodbe, sklenene z Francosko.

V Rusiji vrše se zopet izgredi proti židom. Kakor se brzojavno poroča, bil je dne 19. t. m. v Nižnem Novgorodu velik izgred; 10 židovskih hiš je oplenjenih in porušenih, nekoliko oseb ubitih, mnogo ranjenih. Vojaki imeli so mnogo posla, predno so razpršili množico, broječo gotovo nad 2000 duš. Povod tem izgredom dalo je pripovedanje, da so židovi v sinagogi umorili mlado dekle.

Dopisi.

Iz Trsta 23. junija. [Izv. dop.] Zjedinjenje Slovencev v jedno upravno celoto, katero se je na raznih taborih tolikokrat terjalo, moralo je iz mnogih ozirov odpasti iz narodnega programa. Danes pa so se oglasili naši Italijani iz vseh treh dežel Primorske ter zahtevajo v lepem soglasju, naj bi se zedinile Goriška in Istra s Trstom, in to zaradi tega, ker se bojé napredujočega slovenskega življa. Volitve v isterski deželni zbor dale so jim povod, da se je oglasil irredentovski glavni organ „Indipendente“ ter z veliko bojaznijo piše, da morajo pač biti Italijani na braniku, ker slovanstvo prodira na Primorskem. To izjava iz tega, ker se uže v isterskem deželnem zboru slovanski govori, kar prej nikdar ni bilo. Teh gospodov polastil se je sedaj velik strah, ko Slovan nevstrašno terja svoje ustavne pravice ter zahteva, da se mu za njegove žrtve v krvnem in denarnem davku tudi dejansko dá njegovo zakonito pravo.

Jutri popoldne pride vojno brodovje v tržaško luko. To bode pač veličastni pogled, kakih 24 kolosov, po divizijah uredjenih v tri oddelke, imelo bo nalog, Trst oblegujočih sovražnih ladij osvoboditi. Formiralo se bode brodovje v podobi klina in bode naskočilo sovražnika ter se zapodilo med njegovo brodovje, katerega mora ločiti od celote ter mu zadati smrtni udarec. Po jutrajnjem v jutru pa bode brodovje odplulo na plano morje in tam vršilo bitko, kakor bi našla na morji sovražnika. Največjo nalogo pri tem manévu imele bodo torpednice, male ladice, katere se

padajo na tla. Teta odreže dva koska kruha, položi na nja po en kosček slanice in reče:

— Žrita, in potem na ravnost spat!

Otroka mehanično vzameta hruh z mize, sedeta drug poleg drugega na klop in začneta glodati. Deklica prva dokonča svojo večerjo in si nemudoma postelje na skrinji, v levem oglu, ležišče iz nekih cunj, leže na nje in se tiho pokrije z odejo. Kmalu za njo leže tudi brat na klop pri vlažni steni. Teta polaga v ogenj treske; kava uže počenja kipeti na ognju. Ko teta to vidi, stopi k postelji, na kateri je prej spala.

— Fedjuša,* vstani, ljubček moj . . . kava je gotova! . . . reče ljubeznivo in se nakloni k samemu licu spečega dečka: Vstani, sinček moj! . . .

— Pusti me, mamka! . . . odvrne on svoje-glavno ter se prebrne na drugo stran.

— Vstani, ljubček moj! . . . Sicer izpijem vse sama! . . .

(Dalje prihodnjic.)

* V tej povesti so rabljeni ti ljubeznivi deminutivi: Fedka (Fedika) in Fedjuša za Feódor, Miša za Mihajil, Olja za Olga, Griška za Grigorij.

bližajo nasprotnim ladijam in spuščajo pogubonosne torpede naravnost vanje. Več o tem poročam jutri.

Razne vesti.

— (Krogla iz vojske pri Kraljevem Gradci.) Pri Brnu živi vojašk veteran, ki je bil l. 1866 v bitki pri Kraljevem Gradci. Bil je ranjen v hrbet, a zdravniki niso mogli dobiti krogle, ki mu je obtičala v telesu. Zato je mož ves čas bil hrom in preživiti se je moral s prosjačenjem. Nedavno je hotel prositi cesarja za podporo in prišel je k zdravniku po spričevalo. Zdravnik ga je preiskaval in našel na hrbtu ulé, iz katerega je potegnil — kroglo! Svinčenka je bila uže prevlečena s skorjo od apnenca. Zdravnik je rano zašil, in sedaj je veteran po polnem zdrav po 18letnih bolečinah.

— (Temeljito.) Monakovska „Allg. Zeitg.“ je nedavno poročala, da so te dni udje dunajskega podonavskega društva potovali po Donavi v Linc. Med potujočimi udi našteva „avstrijsko-ogerskega“ kupčijskega ministra Barchansa in bivšega ministra Giskro. No, temeljitost nemških urednikov ravno ne tlači! Najboljše pri tem pa je, da je tudi „Frankfurter Zeitg.“ to stvar do pičice ponatisnila. Gospodje ne vedó, na nimamo v naši državi nikakega „avstr.-ogerskega“ kupčijskega ministra; da Giskro uže krije gomila, o tem tudi niso nič čuli!

— (Spomenik Turgenjevov.) Dne 27ega t. m. bodo odkrili v Petrogradu na grobu Turgenjevovem slovesno njegov spomenik, ki je narejen iz ručnega granita. Na priprosti ploči stoji druga z ruzaniam napisom: „Ivan Sergejevič Turgenjev 1818 — 1883.“

— (Prekop čez Panama.) Iz Vašingtona se poroča, da se Lesseps boji za obstanek in izpeljavo velikanskega tega podjetja. Kar je do sedaj dodelanega, preplavili so valovi in pokončali o priliki visoke plime. Zato preiskuje genijalni mož, če bi ne bilo mogoče kje drugej pričeti dela; s patronatom francoske vlade začel je meriti črto čez Nikaraguo, Guatemala in Kosta-Riko in sedaj meni, da bi se prekop čez ožino panamsko po polnem opustil.

Domače stvari.

— (Poziv vsem prijateljem petja.) Podpisani odbor naznanja vsem prijateljem petja, da je sl. deželna vlada z odlokom z dne 9. junija t. l., št. 5312, pravila slovenskega delavskega pevskega društva „Slavec“ potrdila. Ob enem se naznanja onim, kateri želé postati delujoči in podporni člani tega društva, da bodo redne pevske zborove vaje vsak ponedeljek in sredo, a šola za začetnike vsak torek in četrtek, in to vselej točno od 8. do 9. ure zvečer v društveni sobi: Gospodske ulice št. 8, I. nadstropje. Sprejem in vpisovanje je ob navedenih urah in ob nedeljah od 11. do 12. ure dopoldne v društveni sobi in pri blagajniku gosp. Fr. Dežmanu, bukvozezu na Starem trgu. Ker ima društvo jako lep in blag namen, vabi vse pevce in prijatelje narodnega napredka najuljudneje k obitemu pristopu odbor.

— (Učiteljska konferenca) za šolski okraj kamniški bode dne 6. avgusta v šolskem poslopji v Kamniku. Na dnevnem redu je razun navedenih točk: začetni pouk v zemljepisji (poroča g. učitelj A. Kecelj) in slovnični pouk a) na jedno-razrednicah (poroča gđna. učiteljica M. Scherz), b) na dvorazrednicah (poroča g. nadučitelj A. Javoršek). Po končanem dnevnem redu predaval bode popotni učitelj in tajnik c. kr. kmetijske družbe, g. G. Pirc, zbranemu učiteljstvu o šolskih vrtilih.

— (Gosp. vitez Föderpersp), o katerem smo poročali, da je rešil v ljubljano padlega otroka, ni umirovljen, temveč aktiven finančni nadkomisar.

— (Tatvine.) Kuharica g. Pauerja na sv. Petra cesti je zapazila, da je lezel skozi okno skladišnice g. Mihe Jemčeka kmetek človek, in g. Pauer je videl, da je odnesel vrečo, v kateri je nekaj rožljalo. Gosp. Jemček, kateremu se je to naznailo, prepričal se je, da je bilo v njegovem magacinu vkradeno 21 kilo bakra. Tafu Venclja Urbasa je policija prijela in izročila sodniji. — Andreju S., posestnikovemu sinu v Vodmatu, vkradena

je bila srebrna ura s srebrno verižico in ključem v vrednosti 15 gld. Imel je obešeno na žebli v sobi. Uro je vkradel, kakor se je poizvedelo, delavec Tone S., ki jo je kmalu prodal neki posestniku na Igu.

— (Vkradel) je včeraj po noči neznan tat pušico pri znamenji Matere Božje na cesti v mestno klavnico.

— (Ulomili) so včeraj po noči neznan tatovi na Tržaški cesti v Poljansko barako in ukradli tam samokres, dvoje klešče in več družih reči.

— (Hudodelstvo težke telesne poškodbe.) Včeraj je bil tožen kmetijskega posestnika sin, 28letni Janez Aljancič iz Kovorja blizu Tržica, da je Antona Mežnarja, 26letnega kajžarskega sina, 26. novembra 1882 zvečer pred Svetičevo gostilno v Kovorju težko poškodoval. Zatoženi Aljancič je Antona Mežnarja z nogami teptal in ga tako zdelal, da je sedaj hrom. Levo nogo ima deset centimetrov krajš nego desno in sedaj zamore le ob bergljah hoditi; delati ne more in prisiljen je beračiti. Zatoženi taji dejanje odločno in pravi, da je France Župan Antona Mežnarja težko telesno poškodoval, ker so mu pa stariši Županovi nekaj plačali, dolži sedaj njega. Poškodovani Anton Mežnar pa odločno trdi, da ga je poškodoval Janez Aljancič. Priče izpovedavajo različno. Porotniki (načelnik g. France Ferline) so stavljeno vprašanje, glasečo se na težko telesno poškodbo, z 9 glasovi proti 3 zanikali, in Janez Aljancič je bil zatožbe oproščen.

— (Mlekarstvo.) Spisal Gustav Pirc, tajnik c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko in kmetijski potovalni učitelj za Kranjsko. V berilo je vtisnjenih 50 slik. Založila in izdala c. kr. kmetijska družba. Cena 10 kr. V Ljubljani. Natisnili J. Blaznikovi nasledniki. 1884. — To je naslovni mali knjižici, ki je prišla te dni med ljud. Namen ji je, povzdigniti umno mlekarstvo, priučiti našega živinorejca tacemu ravnanju z mlekom, kakršno ugaja natori mleka in vеди novega časa, ter našemu kmetu odpreti nove vire pridelka in zaslužka. V primernem, lahko razumljivem jeziku nam opisuje g. pisatelj krmno in izrejo molzne govede, postanek mleka, molžo, ravnanje z mlekom v hlevu in v kleti, mlečne pomanjkljivosti in spremembe, posnemanje mleka po raznih načinih, izdelovanje surovega masla, pinjenje in razne v to potrebne stroje, ravnanje s surovim maslom itd. Jako lepe slike povzdigujejo vrednost nove knjižice; povsodi je naznanjeno, kje in za koliko se kupi narisani stroj, mnogo jih je pa taci, da se dajo z malimi troški napraviti doma — in zato je knjižica še bolj zanimiva in priporočila vredna našim živinorejcem, ki ne morejo delovati z velikim kapitalom. Kmetijska družba in nje tajnik g. Gustav Pirc sta z novim poukom o umnem mlekarstvu gotovo vstregla našemu kmetijstvu v toliki meri, kakor uže dolgo ne z nobenim popularnim spisom. Kakor čujemo, pripravlja g. Pirc celo vrsto jedrnatih knjižic, v katerih bode razlagal najpotrebnejše stroke kmetijstva; prav iz srca želimo, da se ta misel vresniči in posreči na enak način kakor pri prvem zvezku!

— (Zemeljski udor.) Neprestano deževanje in dva huda vdarca strele sta razrahljala zemljo nad mlinom Petra Avbelja v Dvorjah (občina moravska); 22 t. m. med 5. in 6. uro popoldne jela se je zemlja premikati navzdol. Prvi plaz je zadel svinjski hlev, ga porušil in deloma pokril. Mlinar in njegova soproga sta zveklela posute 4 prašiče iz kamenja, prsti in blata ter jih prenesla v hišo. V tem trenutku je pridrl drugi plaz in se navalil na mlin. Vlomil je streho in zvnanji zid mlina, zasul klet s živežem, čumnato z vso opravo in pokril pol mlina. Mlinar je zbežal na streho in njemu se ni nič zgodilo. Soproga pa je ostala v mlinu; kamenje in prst sta jo pritisnili na steno in zasula do vratu. Mož je vbogo ženo izkopal iz prsti in jo prepeljal k njenim starišem, kjer sedaj leži na smrtni postelji. Pravijo, da ne bode okrevala. Štirim otrokom mlinarjev, ki so bili v hiši, se ni nič hudega pripetilo. Plaz je prizadel posestniku nad 500 gld. škode.

— (Toča.) 22. t. m. popoldne je razsajala huda nevihta čez vasi Dražne, Hruševje, Soteska, Loška Vas in Gorenje Polje v novomeškem okraji.

Vsula se je toča in pokončala vinogradom skorej polovico pridelkov; žita, rži in koruze je vničala četrti del, ječmena in fižola pa tri četrtine.

— (Povodenj.) Vsled večnega deževanja izstopila je Krka in preplavila polja in travnike krog Čučje Mlake, Hrovaškega Broda, Meršče Vasi, Čistega Brega in Sameškega v krškem okraji. Škoda se do sedaj še ni določila.

18. občni zbor prvega ljubljanskega društva za podporo in oskrbljevanje bolnih in obnemoglih društvenikov

(Konec.)

Kar se pa tiče tekočega gospodarstva, bilo je prihodkov preteklega leta 1583 gld. 80 kr. (1882: 3054 gld. 3 kr., temi je bilo všteti tudi 1520 gld. za izsrečkana zastavna pisma zemljišno-kreditnega zavoda), strokov je bilo 1306 gld. 84 kr. (1882: 2726 gld. 93 kr., med temi 1545 gld. 5 kr. za nakupovanja notne rente); ostanka v blagajnici je bilo konec leta 276 gld. 96 kr. Skupno društveno premoženje znaša 4465 gld. 98 kr.

Tudi letos izvršuje ravnateljstvo prijetno dolžnost ter se zahvaljuje slavni kranjski hranilnici zopet za dar 100 gld., gospodom Kleinu in Kovaču in Rudolfu Milicu, ki so dajali razne tiskarije po znižani ceni, isto tako se prisrčno in iskreno zahvaljuje gospodom lekarničarjem za zdravila po znižani ceni.

Število udov (161) se ni spremenilo mimo lanskega leta, in kakor zeló bi želeli, da se taisto zdadno zviša, moramo vendar nekako zadovoljni biti s sedanjim razmerjem, kajti — ne oziraje se na uže obstoječa bolniška društva — vsako količak večje tovarniško podjetje v Ljubljani ima svojo bolniško blagajnico, tako se pa vrsta teh, ki bi pristopili bolniškemu društvu uže obstoječemu, zdadno zmanjša. Sicer je pa misel o združenji vseh tukaj obstoječih bolniških društev, za kar se je uže ravnateljstvo pred več leti zamán trudilo, sprožil pred nekaj časom nekdo pri drugi stranki in o tej stvari se imajo obravnave pričeti; ravnateljstvo misli spuščati se v take obravnave; razume se pa samo ob sebi, da se na nobeno stran ne bode obvezalo za društvo prej, dokler za to ne dobi pooblaščenja častitega občnega zbora.

Ravnateljstvo se konečno obrača do vseh udov in rodoljubov z iskreno prošnjo, da bi blagovolili društvu, ki ima zgolj ljudomilo, blago in dobrodelno namero, krepko pospeševati in podpirati.

Poročilo se jemlje na znanje, isto tako poročilo preglednikov društvenih računov in knjig, kateri izjavljajo, da so našli vse redu.

V odbor se volijo gospodje, za vodjo: doktor Keesbacher, za njegovega namestnika: Anton Klein; za glavnega blagajnika: Miha Pakič; za kontrolorja: Felix Waidinger; za zapisničarja: dr. Schaffer. Za posamezne fare volijo se sledeči gospodje funkcionarji: stolni fari Ferdinand Maček blagajnik; Dragotin Czerny in Janez Kovač odbornika; za sv. Jakoba fari: Anton Tipel blagajnik, Max Benda in Fran Watzel odbornika; za franciškansko fari: Anton Golob blagajnik, Jakob Špoljarič in Andrej Zitterer odbornika; za sv. Petra fari: Janez Novak blagajnik, Josip Bukovnik in Matija Hrovath odbornika; za trnovsko fari: Janez Zitterer blagajnik, Anton Komar in Josip Novak odbornika. V pregledovalni odsek se izvolijo gospodje: Anton Košak, Janez Borovsky in Alojzij Eberl. Gospod Pakič omenja, da se vrše obravnave, da bi se vsa bolniška društva v skupno društvo združila ter da se letos v jesen na korist društvene blagajnice zopet priredi tombola na Kongresnem trgu. Potem se zborovanje zaključuje.

Vabilo na naročbo.

S 1. julijem prične se nova naročba na naš list. Prosimo torej naše čast. naročnike, naj naročbo ob pravem času ponové, da se pošiljanje lista ne pretrga. Najbolje se to učini po poštni nakaznici, na čegar odstřižek treba prilepiti le naslov, ki je na pásku vsacega lista.

Naročnina je, kakor doslej, namreč:

Za Ljubljano:

na mesec gld. —50
do konca septembra „ 1-50
„ „ decembra „ 3-
za donašanje v hišo vsak mesec 9 kr.

Po pošti:

na mesec gld. —85
do konca septembra „ 2-50
„ „ decembra „ 5-
—

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Trst, 25. junija. Vojno brodovje 14 ladij izvršilo je velikansko morskó bitko v tržaškem zalivu od 6. do 11. ure dopoldne. Na tisoče gledalcev, med njimi mnogo tujcev, prisostovalo je velikanskemu prizoru na sedmih parnikih.

Toulon, 25. junija. Od kupčijskega ministra odposlani dr. Brouardel je dospel semkaj in potrdil sporadični značaj kolere. V vojaških bolnicah je ležalo včeraj osem oseb bolnih na kolero, v civilni bolnišnici pa dve. Umrli ni nihče od teh. Ljudstvo se je zelo pomirilo.

Odesa, 24. junija. Adjutanta žandarmerijske uprave, kapitana Gerdezeja, našli so v njegovem stanovanji mrtvega; imel je strel v sencih in preboda na prsa.

Carigrad, 24. junija. Iradé potrjuje priklép srbsko-turške železnice.

Telegrafično borzno poročilo

z dne 25. junija.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	80-05
„ „ „ srebru	80-90
Zlata renta	102-15
5% avstr. renta	95-50
Delnice národne banke	857-—
Kreditne delnice	300-40
London 10 lir sterling	121-85
20 frankovec	9-69*
Cekini c. kr.	5-76
100 drž. mark	59-60

Uradni glasnik

z dne 25. junija.

Naprava novih zemljiških knjig: Pri c. kr. okr. sodniji v Trebnjem za davkarsko občino Selo pri Mirni; poizvedbe dne 30. jun.; pri c. kr. okr. sodniji na Brdu za katastralno občino Hrašnik; poizvedbe dne 6. jul.; pri c. kr. okr. sodniji v Krškem za katastralno občino Ravno dne 7. jul.; v Novem Mestu za davkarsko občino Stranjska Vas dne 1. jul.

Konkurzi: C. kr. dež. sodnija ljub. objavlja konkurz na premakljivo in nepremakljivo imetje Franceta Kodriča, lastnika gostilne »pri južnem kolodvoru«, konkurzni komisar je dež. sodnije svetnik g. Jul. Ledenig in upravnik g. dr. V. Zarnik. Likvidacija je dne 25. avgusta ob 9. uri dopoldne.

Tujci.

Dne 23. junija.

Pri Maliči: Wagner, trgovec, iz Monakova. — Schneid, Ochs, Ott in Schlesinger, trg. popotniki, iz Dunaja. — Gregory, uradnik drž. železnice, iz Trbiža. — Steinmetz, c. kr. okr. zdravnik, iz Kranja. Pri Slonu: Langer, Rosenkranz, Kechnitzer, trg. potniki, z Dunaja. — Marin, c. kr. kapitan, s soprogo, iz Lušina. — Uzelac, trgovec, iz Udline. — Jaschi, stavitelj, iz Pulja. — Gentilomo, trgovec, iz Trsta. — Bohutinsky, graščak, z Savskega Grada. Pri Tavčarji: Kraus, trgovec, z Dunaja. — Miller, zasebnik, iz Trsta. Pri Avstr. carji: Spielmann, krošnjar, iz Rudolfsheima. — Wiesner, krošnjar, iz Nikolova. — Baltasar, komi, iz Grada. — Röhrich, dijak, iz Maribora. — Strukel, posestnik, iz Cerknega. — Nagode, posestnik, iz Idrije.

Umrli so:

Dne 23. junija. Jurij Novak, kočar (kaznenec), 62 l., Cesta na Grad št. 12, vodenica.

Meteorološko poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v ram	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm
24. junija	7. zjutraj	734-17	+14-8	vzh. sl.	obl.	17-00
	2. pop.	733-91	+18-6	„	„	dež
	9. zvečer	735-43	+13-4	„	„	„